

LA CAMPANA DE GRÀCIA

22

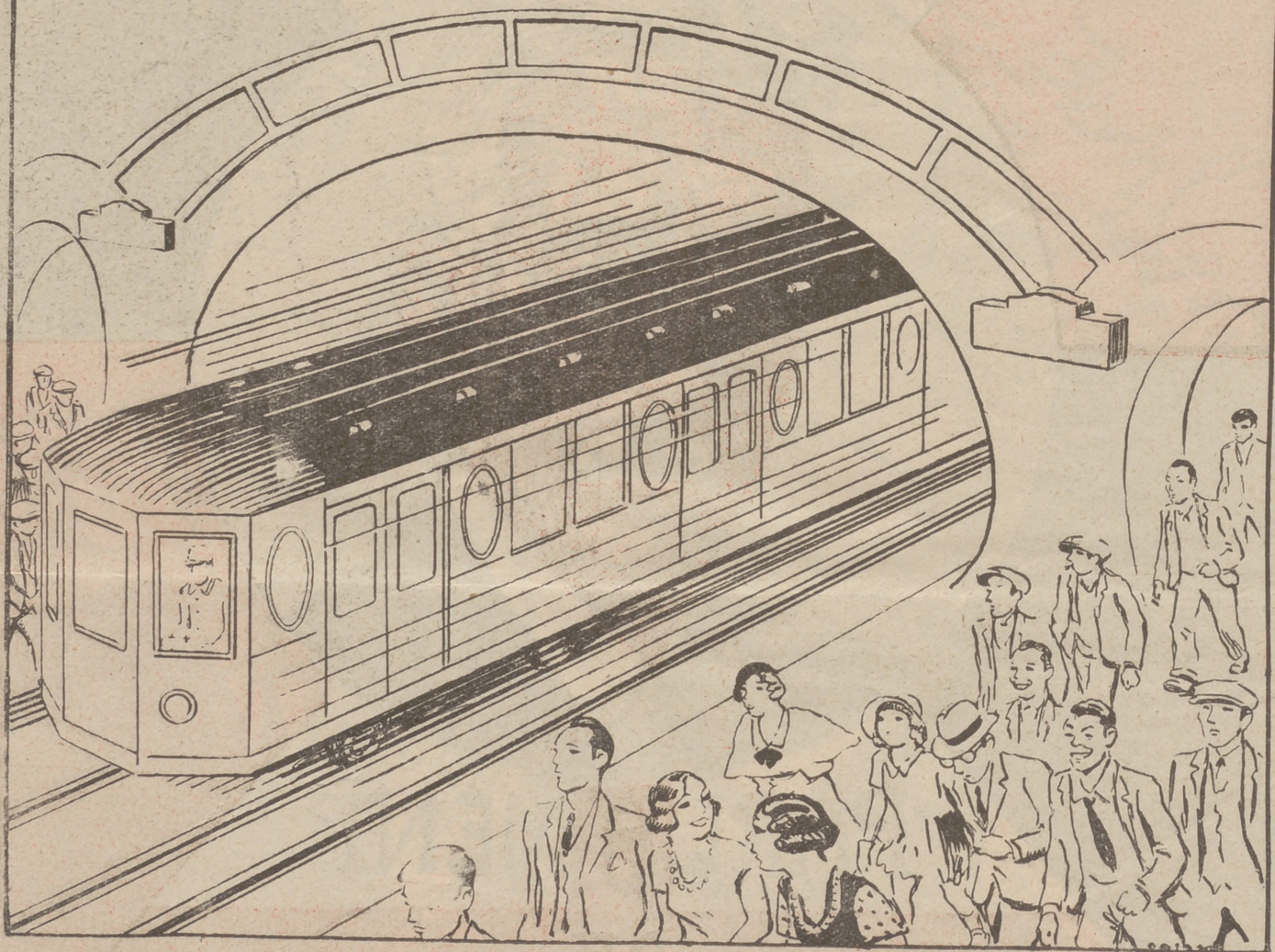
PARLAMENT
DE
CATALUNYA

Robert

L'HORA DE LA VERITAT

EL METRO TRANSVERSAL

INAUGURAT EL DIA PRIMER DE JULIOL DE 1932

TARIFES ESPECIALS PER A TREBALLADORS

D'Hospitalet a Sant Martí en quinze minuts - Fixeu-vos bé en les populars tarifes del Metro Transversal

No hi ha com el Metro Transversal, per a rapidesa, economia i comoditat

LA CAMPANA DE GRACIA

PERIÒDIC NACIONALISTA D'ESQUERRA

Lleialtat a Catalunya

Ja han marxat els hostes il·lustres i els bons amics de Catalunya. Després del tragi de les festes, resta sempre com una reanca el dolç record dels dies que han trencat el ritme de la vida quotidiana. Cal fer un xic d'esforç per retrobar aquesta quotidianitat que, a desgrat de la seva monotonia, significa sempre l'eficàcia en l'acció i àdhuc en el pensament.

En quedar sols altra vegada els catalans, ens enfrontem amb nosaltres mateixos, i de tot el que s'ha dit i s'ha suposat aquests dies, en treiem la conseqüència, abastament sabuda, de la nostra responsabilitat en les hores actuals, i de com aquestes estan prenyades d'esperances i perills per a les hores futures.

Fan bé els amics, i fem més bé nosaltres, de recordar tot sovint aquestes responsabilitats. Si bé elles no tenen de minvar la nostra embestida, ens obliguen a meditar-la i a fer-la conscient.

Com deíem en un article anterior, no ha d'aturar-nos el temor d'un mal pas. Que la por de caure no ens faci seure, ni molt menys adormir-nos, car la cosa pitjor que pot fer un poble és immobilitzar-se. I en el nostre cas, immobilitzar-nos per por ens faria indignes de la llibertat que hem reconquerit.

Després de tot, és difícil que els pobles puguin caure per errors intempestius. La caiguda dels pobles i de les collectivitats va sempre precedida de senyals ben comprovables per part de l'home expert. Una errada en qui té sa el cos i l'ànima, és un incident que tot seguit s'esmena. No deu atemoritzar-nos cap de les zigzagues que podem donar abans d'arribar a bon terme, si portem tots un pensament clar i un cor ardit per al viatge.

La norma que ens farà equivocar menys és el jurament d'ésser lleials a Catalunya. Aquesta és l'hora suprema en què el polític

català deurà saber interpretar tots els batecs de la terra. I en dir de la terra, volem dir els dels homes que hi viuen i que han fet un pacte solemne amb la naturalesa que els volta

El català és un home que ha sabut recollir i avivar dins el seu cor els neguits i els fervors de tots els altres homes. Ha viscut sempre, però sobretot en els darrers temps, totes les inquietuds internacionals. Però a totes les hi ha donat un sentit i un sabor ben propi, les ha interpretat a la seva manera i segons la seva llei racial, i les ha vestides amb iniciatives i originalitats ben pròpies.

Tenim el deure d'estimar les altes abstraccions i principis generals que ens vénen de fora, però cal que interroguem tothora la collectivitat catalana per veure i escoltar quina mena de dring fan en el seu cor.

Tenim de governar per Catalunya i en català. Així, si ens equivoquem la culpa no serà nostra, sinó de la naturalesa. La naturalesa no s'equivoca tan fàcilment, i si s'equivoca ho arranja totseguit.

Només interpretant Catalunya com un principi i com una activitat, evitarem errades i mals averanys. I Catalunya és tot aquest poble viu, que ha sabut donar un so especial a totes les inquietuds que avui són el nervi de l'acció humana.

J. AIGUADER i MIRÓ

Crisi de nervis a Fontainebleau

El llenguatge electoral

En el llenguatge inflat o nerviós dels dies que s'acosten, en l'article polític i en el discurs de míting d'aquest nou període electoral que ja podem considerar obert, voldríem trobar-hi si altres coses més altes no ens fos permès d'aconseguir, un mínim de decència i de lleialtat que fessin de les primeres eleccions a les Corts Catalanes un acte collectiu exemplaríssim que resultés una mena de model per als altres pobles d'Espanya.

A primer cop d'ull la cosa sembla difícil, i potser la realitat ens demostrarà, malhauradament, que és més difícil del que sembla. Si així és, provarem que el guany de l'autonomia i la llibertat no ens ha portat encara altres guanys més íntims, més individuals, preciosos, per no dir indispensables, per a constituir el poble fresc, jove, fort al qual tots aspirem.

Aquesta unitat en l'aspiració, pot donar-nos, si ho volem tots, una unitat, no pas de direcció, que no és possible ni desitjable, però sí una directriu de to i de maneres que faci possible unes eleccions tan fortes i vives com volguem, però lliurades dintre un aire clar, de màxima dignitat.

Una dura batalla entre homes. Un fort pugilat de jugadors nets. No una vergonyosa baralla de criatures cobejoses i engelosides.

Cal evitar que l'article polític, que el discurs de míting llançats a la voracitat del públic en vigílies d'eleccions, siguin allò que han estat massa sovint: una cosa miserable.

Si el poble, en vetlla d'eleccions, és malfici com mai de la paraula dels polítics, és perquè aquests, en períodes tals, fan sovint del do precís de la paraula un abús que toca al llibertinatge.

Els uns prometen al poble la lluna. I el poble, que tantes vegades es deixa endur per l'encís meravellós de la paraula, després es queixa del seu desengany quan veu que passen els dies i la lluna segueix immutablen en el cel. Aquest, però, és l'abús més inno-

El millor obsequi

cent de la paraula. Si tan sovint no anés aparellat amb un joc pitjor, ens podríem riure de l'eloqüència del polític com de la credulitat del públic de míting.

L'orador polític més matusser sap, per un instint que l'experiència reforça cada dia, que el públic s'engresca amb l'atac, la fuetada, el cop de puny llançat al rostre de l'enemic. El públic vol això? L'orador l'hi dóna amb una prodigalitat immensa. D'aquí l'insult, la injúria, la calúmia amb què s'estimulen, s'excedeixen, públic i orador mútuament, de vegades fins al deliri, a l'exacerbació monstruosa.

Com tot això és lleig, miserable! El mateix poble, el poble sa, normal, quan no està reunit en públic de míting (públic i poble són una cosa molt diferent), execra aquestes coses i les condemna en les seves hores de serenitat, que solen ésser, ai las!, les de decepció.

Evitem deliris i decepcions al poble de

Catalunya en aquesta nova etapa de llibertat i autonomia que comença. Parlem al seu enteniment, a la seva raó, més que no pas excitar els seus impulsos primaris. No fem massa en el seu sentimentalisme per tal d'exaltar-lo, i exposem-li les nostres realitats tal com són, les nostres possibilitats, amb el molt que elles poden donar-nos si sabem extreure'n la substància.

Aquest programa mínim de dignitat i decència electoral no ens sembla pas massa difícil d'acomplir-lo si tots junts tenim presents dues coses essencials: Que el nostre primer deure és una absoluta lleialtat a Catalunya. I que per a respondre a aquesta lleialtat ens hem d'infondre tots, dretans i esquerrans, un gran sentit de responsabilitat que guii les nostres paraules i els nostres actes.

Ni més ni menys que això en aquest moment de ressurrecció política d'un poble.

Joan PUIG i FERRETER

Feminisme de dretes

III

"FEDERACION SINDICAL DE OBRERAS"

Els catalans tenim bona memòria. No és gens fàcil que nosaltres oblidem noms de persones en les quals hem fixat la nostra atenció durant un període de temps, perquè l'actuació seva no ens era desplaent, i, també, perquè creïem que responia o podia respondre a uns ideals dels quals es desprenien aquelles activitats de finalitats concretes.

Ara bé; quantes vegades ens havem equivocat al seguir amb tota atenció el curs d'una tasca empresa per una determinada persona!

Reconeixem que som de bona fe, i que ens han defraudat sempre els maneigs de qui,

explotant un sentiment o un ideal, després han posat tot el seu esforç a contribució de la vanitat o dels profits personals, defugint i desvirtuant tota l'obra que ens semblava rublerta d'aquell elevat sentiment d'humanitat i de justícia.

Era la setmana passada que descaficàvem amb tota energia l'obra de l'Institut de Cultura; és aquesta setmana que volem desenmascarar no tant una obra com un nom: Maria Domènech, Vidua de Canyellas.

Semblava que la producció intel·lectual d'aquesta dama tenia de seguir el curs que ella mateixa s'havia assenyalat, però no. Aquell sentiment catalanesc en què volia inspirar-se era tan sols un trampolí; aquella obra social que s'emprenia, un mitjà per a guanyar afalacs i consideracions dels homes que no gaires anys després junyien

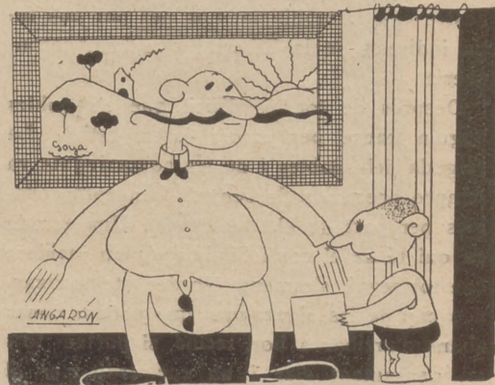
la nostra terra en el més tenebrós orobi, i feien de Barcelona una ciutat horribona, en aquell període tristíssim dels atemptats socials, quan les lloses de la nostra ciutat tant sovintment eren tenyides per la sang dels nostres germans.

Maria Domènech, Vidua de Canyellas, era una amiga personal dels homes de la dictadura, col·laborava amb ells i es sentia atreta per l'afalac morbós que el dictador dedicava a la dona. Va ésser premiada la seva tasca de "patriotera" nomenada assembleista de la famosa "Asamblea Nacional" i encara avui frueix els resultats que li produïen les concomitancies amb la gent del caigut règim; tot perquè éssent presidenta de la "Federación Sindical de Obreras", estatge visitat per l'ex reina d'Espanya tantes vegades com aquella havia vingut a Barcelona, mermava amb el seu esforç els sentiments d'aquelles obreres que, amb miratges equívocs, es creïen estructurar llur instrucció amb una cultura administrada segons el criteri de la presidenta, en un pis cedit per l'obra social de la "Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis".

No vull dir que l'obra de la "Federación Sindical de Obreras", no sigui inspirada per un elevat sentit de justícia i de millorament social de la dona; però és de proporcions esquivades, i restringida en tota la importància que deuen tenir aquestes obres, que en créixer sembla que vulguin empetir el nom que els havia donat vida. Per un afany innoble, a causa d'una ambició que degenera tot seguit en vanitat, se'n volen absorbir tots els comanaments, i és aleshores que l'obra no creix, que el valor es desvia i resulta tan sols un cacicat, on existeix un dictador que necessita constantment un "chor" que li dediqui totes les lloances i tots els afalacs. Heus ací perquè l'obra de la "Federación Sindical de Obreras" no pot ésser coneguda, i perquè la seva inspiradora col·laborava amb els dictadors.

Coneixem no tan sols l'esperit que anima la "Federación" sinó també el seu desenvolupament. Vol ésser una Federació de Sindicats de l'Obrera de l'Agulla, i es tan sols una caricatura. És un Sindicat lliure, en no poden acullir-s'hi més que els esperits mancats de tota noció, que en aquest cas són les jovenetes que freqüenten aquell estatge creient que hi guanyen alguna cosa.

El sectarisme s'imposa també a la "Fe-

—Mira, papà, un laberint!

—Un laberint, dius? Això deu ésser en Lerroux...

deración", i per damunt de tot, oblidant-se aquella dama dels seus temps de catalanisme i d'activitats socials, també es nega, com l'"Institut de Cultura", que les seves afilades signessin pel plesbicit de l'Amnistia, obra humana, i l'Estatut de Catalunya, obra patriòtica i de fons comprensiu.

I no n'hi ha prou amb tot això, encara. Ara que Catalunya ha triomfat, ara que es pensa i es parla en català, ara voldria ésser amiga de Catalunya altra vegada. Voldria que la seva obra fos reconeguda com una obra cabdal i extraordinària, quan no ha estat res més que un feu on ella s'ha desenvolupat per activar tot el seu afany egòlatra i vanitós.

Es pernicioso la seva actuació perquè estableix un contacte imprescindible, i exerceix un domini absolut damunt d'aquella joventut inconscient que s'hi arredossa. Era ahir que brodaven, les obreres que aprenen de brodar en aquelles aules, coixins per l'ex-reina d'Espanya; cal evitar que avui puguin brodar o teixir objectes per als que dignament governen el nostre poble. No perquè les mans de les obreres no ensien dignes, sinó perquè cal reconstruir aquella organització abans no es produeixi un fet que forçosament pot produir-se amb l'afany d'arribisme. Totes les dretes reaccionen, i l'obra dretista de la "Federación Sindical de Obreras", de la qual n'és la única i exclusiva inspiradora la senyora Canyellas, pot també reaccionar, i cal evitar-ho.

Les activitats professionals i socials que funcionen són aprofitables, perquè els elements que juguen en el mecanisme són inconscients i es produeixen segons el ressort que obra en mans de la mentada dama. Tenim un gràfic a la vista i sabem que els Sindicats tenen una Federació que i.o fa res, i que si quelcom ha fet ha estat en temps de la dictadura, i que existeix un Protectorat que minva l'impuls natural de les qui contribueixen amb el seu esforç a intentar engrandir l'esperit social de l'obra. En les aules d'ensenyament és on es produeix aquest fenomen, que no és tal; car ja coneixem de sobres els procediments de la gent de dretes.

Es a dir, que totes aquelles afiliades als Sindicats, no són res més que els elements que van a les escoles, i les alumnes de les escoles no són altres, i que tot es mou dins un cercle viciós.

Nosaltres parlem amb fonament de causa. Coneixem a fons l'obra de la "Federación Sindical de Obreras", i sabem que aquesta no ha pres mai grans proporcions, car sempre ha tingut el color d'aquelles Escoles dominicals que sostenien la gent de dretes per a mostrar als obrers ignorants que ells es sacrificaven els diumenges per a ensenyar-los en lloc de divertir-se, oblidant que els obrers també s'adonaven que hi havia sis dies a la setmana en què ells treballaven i els mestres (?) es divertien.

Es un feu reaccionari, és una entitat sense control, en què tot gira a l'entorn d'una sola figura que ja hem anomenat, i que cal no oblidar que existeix.

Sabem positivament que s'ha atacat el règim més d'una vegada, mentre eren visitats tots els despatxos oficials per a obtenir

Cambó: —Només aniràs bé si m'escoltes a mi sempre...

Catalunya: —Ja et conec, herbeta, que et dius moradui!

una subvenció dels nou governants de nostre poble, que hauria servit, n'estem segurs, per a tornar-se a situar la seva única dirigent, i qui sap si per altres fins.

També sabem que ningú no se l'ha escoltada en els seus propòsits, però cal no oblidar que l'obra existeix, inspirada i movilitzada per una dama que va aplegar el seu esforç a l'obra dels dictadors; i davant la Catalunya que reneix, i la transformació total que cal donar a l'obra social i educativa del nostre poble, és indispensable que els qui ara tinguin el control i aspirin amb la seva intel·ligència i voluntat a reparar la gran xacra existent en aquest partit, pensin que hi ha unes Institucions que pateixen uns defectes tan importantíssims que fau disminuir l'essència del fi pel qual havien estat creats, encara que en el fons hi hagués la intenció de la vanitat i del personisme.

La "Federación Sindical de Obreras" és una obra aprofitable per a ésser ampliada i adaptada a les necessitats de l'hora present, en què cal unir tots els esforços per anar a una obra definitiva; però també cal tenir en compte constantment, i per això denunciem els fets, que no tot el que existeix pot continuar essent igual com si encara tinguéssim el règim d'oprobri sagnant que era la monarquia, la única capaç de consentir i emparar certes obres (?) perquè li semblava que així acomplia un deure envers el poble.

Maria Teresa GIBERT

Subscriuiu-vos a
Ràdio Barcelona
Casp, 12 • BARCELONA

Missió de l'Esquerra

El nostre Partit ha nascut i viscut sempre del miracle, així com totes les coses fonament naturals, que de tan naturals arriben a semblar nos providencials, com és la sortida del sol cada dia o el florir del món a cada Primavera.

Ha nascut del poble, en una interpretació intel·ligent dels seus dalers, feta pels homes més sensibles i més atents al seu bategar. I ha viscut del poble, que ha reconegut en l'aplec de les generacions joves amb ço que s'havia conservat més pur de la vella política, l'organització directiva capaç de conduir amb eficàcia les multituds pels camins dels seus afanys.

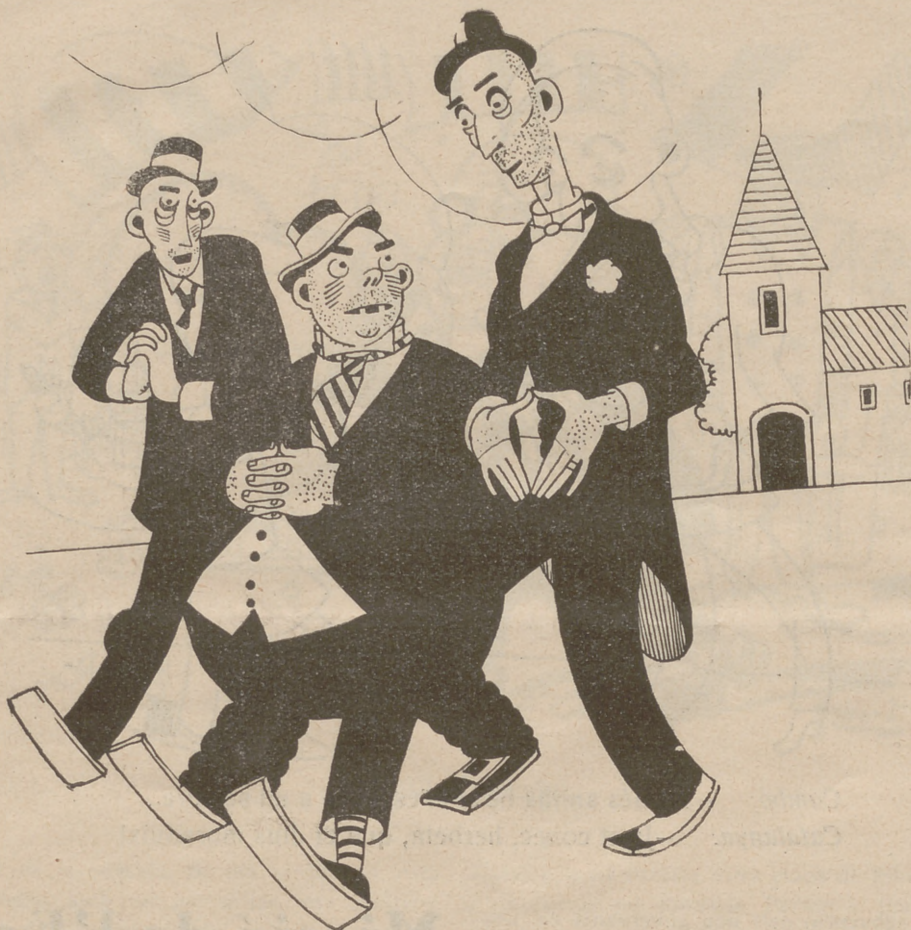
L'Esquerra Republicana de Catalunya ha aparegut en el moment històric de la postguerra, en el període de crisi i revisió de totes les valors humanes, com un instrument polític indispensable que possibilita la transformació d'un món caduc en l'altre que s'albira a sol ixent.

Renovar-se o morir, tal és la llei inexorable que regeix l'Univers, les societats i els homes.

Segueix la península ibèrica el corrent del món. I en ella Catalunya destaca una personalitat intensament acusada, diferenciada per totes les virtuts espirituals i físiques. Tenim una economia i una llengua pròpies. Una terra i un voler. Una pàtria i un pensament propis.

En aquest moment històric en què la transcendència s'exterioritza i es fa palpable a totes les consciències despertes, Catalunya és, entre els pobles occidentals d'Europa, una nació d'afinada sensibilitat, d'aguda vivència. Som, per raó dolorosa més avençats que els demés pobles ibèrics en la via del

Tres jesuïtes vestits de paisà

—Déu meu, com canvia el temps! L'Azaña no ha visitat el bisbe! I l'Irurita no ha posat domassos!...

coneixement. Els problemes de la civilització es plantegen entre nosaltres abans i amb més força. Som porta de la civilització mundial a Ibèria. Tenim aquesta responsabilitat i ens pertoca portar-la dignament.

Per això, en la lluita d'Espanya per la vida, Catalunya és capdavantera. Ela fa possible la República. La proclamà pesant a Madrid davant d'un fet consumat que arrossegà al compliment dels compromisos revolucionaris, i ara defensa i manté la seguretat de la República mostrant-se'n baluard inexpugnable.

Manté la República Catalunya, amb la serenitat i decisió que li prové de sa gran força continguda. I s'escau ésser l'instrument polític d'aquesta actuació, l'Esquerra Republicana.

Què hauria succeït sense l'aparició del nostre partit? Era de necessitat que sorgís de l'entranya nacional. Cap dels vells partits podia congriar els entusiasmes i les esperances. En els moments més crítics es mostraven impuixants o incomprensius.

L'instint vital del poble féu aplegar totes les forces democràtiques i revolucionàries de Catalunya, engruixides per les joventuts incontaminades de les avorribles impureses polítiques, enceses d'ideal, curulles d'una fe sagrada en els destins de la Humanitat. I es forjà l'Esquerra donant cara a la vida, al demà, a la Civilització.

Tan bon punt creat l'instrument han plogut les obres glorioses: triomf electoral, proclamació de la República catalana, in-

tegració de l'espanyola federablement. I avui podem sumar l'Estatut que reconeix l'autonomia, el fet d'una Nació sotnesa pels botxins borbònics des de 1714. Sumem l'Estatut i anem a implantar-lo perquè en l'Esquerra ha encarnat l'esperit nacional, que construeix i governa amb tanta gosadia com seny.

Esperit de Catalunya acimat en la figura de Macià, pres ja en els braços de la Història, i que únicament podran contemplar amb justa visió les generacions venidores, quan la perspectiva centri la Presidència del renaixement polític català.

Renaixement en el donar-se el Govern propi i dictar-se les pròpies lleis, després del pelegrinatge vers la llibertat volguda com una exigència per a servir la causa de la Civilització, tot servint la pròpia causa. Car únicament un Partit que mantingui els principis de la Civilització internacional pot aspirar al Govern de la consciència catalana. Catalunya tindria com un sarcasme una llibertat que no servis els interessos de la Humanitat. Vol la llibertat d'una pàtria sense fronteres. I a Catalunya únicament l'Esquerra està capacitada per a realitzar aquesta gran missió civilitzadora, perquè és l'únic partit de prou amplitud i organització. I sobretot, perquè és partit fidel als principis ètics sense els quals no és possible cap avenç humà.

Es l'Esquerra partit fonamental sobre la veritat. Renúncia i denúncia les faïces i les hipocresies, els farsants i els deslleials. Imposa la mort civil als traïdors. Lluita l'Es-

querra per la justícia. Vol que en cada moment les relacions entre els homes, especialment les econòmiques, siguin tan justes com sigui possible, evitant l'explotació i treballant per fer-la desaparèixer.

Vetlla l'Esquerra per la normalitat pública i la depuració dels costums polítics, perseguint el caciquisme i tots aquells que prostitueixen la vida social fent dels seus càrrecs palanqueta pel frau i la corrupció.

Postulats generals d'Ètica que fonamenten la grandesa dels pobles i que per tant són consignes pràctiques del nostre partit per a estructurar un organisme de Govern prou eficient per a portar a terme la reconstrucció total de Catalunya.

Un organisme de Govern que prengui el mínim de facultats individuals i serveixi a la marxa progressiva de la Humanitat. Que permeti al nostre poble totes les transformacions exigides pel període que s'està ja iniciant en la vida de les societats humanes.

Període de lliberació de forces i de florida dels pobles, en el qual no s'amidarà la glòria per l'extensió ni la ressonància d'una barbàrie bèl·lica, sinó per les fulguracions i conquestes de la Ciència i de l'Art, fent millor la vida.

Període favorable a pobles com Catalunya per assolir un benestar que rivalitzi amb la ciutadania de Bèlgica, Dinamarca o Suïssa, esdevenint far i espill dels pobles germans.

Heus ací la missió de l'Esquerra!

Manuel GALÉS

—Vaja, digues el que vulguis, m'agrada més anar a veure el rei. El públic era molt més distingit.

—Es cert. No hi havien mai aquestes apretades, ni aquestes aglomeracions de gent...

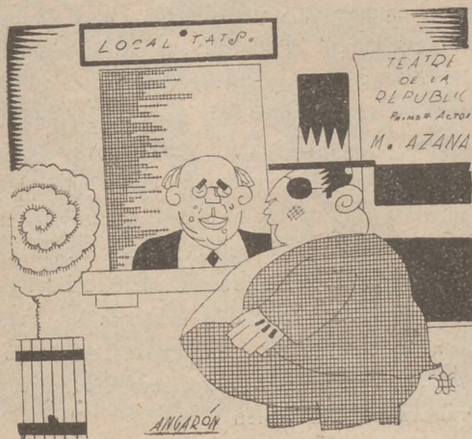
Aspectes de l'Estatut

L'ESTAT INTEGRAL ESPANYOL

Amb l'aprovació per les Corts Constituents de la República espanyola de l'Estatut de Catalunya, comença, de fet, la nova estructuració que Espanya va donar-se en promulgar-se la Constitució republicana del 31. En l'article primer de la mateixa i en el paràgraf tercer es diu que "la República constitueix un "Estat integral" compatible amb l'autonomia de Municipis i regions". L'Estat democràtic republicà espanyol, des d'aquell moment s'havia donat una nova estructuració. Estat federal unitari permetent l'autonomia o solament una senzilla descentralització de serveis. Ni una cosa ni l'altra. La creació d'un Estat central a base de trossos d'independència de diversos nuclis d'entitats independents, no va ésser pas. Tampoc l'Estat central espanyol deixava que aquell nucli o entitat amb personalitat pròpia tingués autonomia. L'Estat central no renuncia a intervenir en totes les facultats atorgades a la col·lectivitat. Serà, doncs, descentralització; tampoc. Si així fos, l'Estat central es reservaria el control, la sanció, la limitació o la revocació de les facultats atorgades. L'Estat central reconeix o reconeixerà l'existència de nuclis polítics autònoms. Aquesta és la solució donada a la Constitució.

La solució federal no va dar-se perquè a Espanya no es donaven les condicions reals per a un Estat federal. Això, però, no ho explica tot, puix la Constitució espanyola, àdhuc no trobant-se en els cassos d'Estats federals, hauria pogut buscar un to que no té ara. Ens trobavem Catalunya entrant de la resta d'Espanya. Catalunya havia de pactar amb Espanya, per a fer una Espanya nova, perquè Catalunya no hi cabia dins aquella Espanya borbonzada. Això naturalment era bon xic difícil, puix hi havia el perill que de la resta del país es fessin sorgir una sèrie de nuclis polítics ficticis, oposats a la personalitat real catalana. Per això la Constitució no és unitària ni federal. Aquesta és la fórmula del famós "Estat integral".

Aquesta idea d'integralitat va concebre's com a sinònima de totalitat, de que dins aquest Estat hi caben coses diverses. La sobirania de l'Estat està manifestada en dife-

—Téneu «generals» per a mi?
—No, senyor; són tots a la presó.

La Lliga: —Què surt del teu viatge a Barcelona?
Cambó: —Per ara, només surten bastos...

rents nuclis polítics, que són els que componen l'Estat; no és un Estat federal vingut del pacte de diversos Estats. És la reunió d'aquests nuclis polítics, sobirans de si mateixos, desiguals, diversos. És un tipus d'Estat creat des de baix, de mica en mica, per el costum, fet tot sol. En aquest sentit, doncs, en el de reconèixer a cada personalitat el grau de personalitat que tingui, s'ha d'entendre el concepte d'Estat integral que hem llegit en l'article primer de la Constitució republicana. Poc a poc, els diferents nuclis polítics, d'ordres distints, poden anar adquirint personalitat i produir-se amb el temps el canvi total d'estructuració de la República espanyola.

I bé; des del nostre punt de vista de nacionalistes catalans, podem accontentar-nos? Ens interessa que aquestes paraules d'"Estat integral" i de "regió" siguin escrites en

la Constitució? Tal com havem exposat aquesta qüestió, ens semblaria acceptable. Quan menys des del punt de vista doctrinal. Des del punt de vista pràctic, acabem de constatar el primer fruit d'aquest Estat integral. L'Estatut de Catalunya. Aquest, tal com ens l'han donat, hem volgut acceptar-lo, entre altres raons, per tacte polític. Malgrat tot, la nacionalitat catalana, el principi espiritual de que Catalunya és una nació, no podrà borrar-se jamai de nosaltres. Catalunya té prou senyals abastament per a ésser una nació: llengua, cultura i esperit propi constitueixen la nació catalana. Ens interessa que a la Constitució i a l'Estatut anomenin Catalunya regió de la nació espanyola? Un i altre textos poden durar molts anys. La cultura, l'esperit i la llengua d'una nació, jamai podran extingir-se
Francesc PADRÓS i BIGAS

Agraïrem a tots els centres i entitats d'Esquerra que vulguin difondre la lectura i venda de LA CAMPANA DE GRACIA. Ultra la màxima irradiació dels nostres ideals, si cada u d'ells assegura l'adquisició fixa d'un nombre d'exemplars per setmana, el nostre tiratge podrà augmentar paulatinament.

INTEL·LECTUALISME

S'han esvaït els darrers ressons de les festes d'homenatge als nostres amics catalans. Hem quedat sols amb nosaltres mateixos. La qual cosa vol dir que és el moment de posar mans a l'obra, per a constituir, sense pèrdues de temps, el Parlament de Catalunya. Vivim el pròleg del nostre règim d'autonomia, i ens preparam a demostrar amb actes la nostra aptesa per al Govern propi. Hem conviscut joiosament amb els amics. Ara ens cal treure a llum, tàcitament, els nostres enemics. Tenint molt en compte que, sovint, els pitjors enemics dels catalans són els catalans mateixos...

Els partits polítics catalans, com és molt natural, estan en crisi. En proclamar-se l'Autonomia de Catalunya, cal emmarcar dintre d'ella les forces polítiques de la nostra terra. Unides totes elles en front únic fins que ha estat aprovat l'Estatut, ara el lligam es trenca i cada força fa el seu camí d'acord amb les pròpies possibilitats. Cal que cadascú vagi amb la pròpia gent. I que es delimitin els camps: a la dreta o a l'esquerra.

Avui, a Catalunya, només hi ha un partit ben constituït sota el signe de la República, un partit triomfador que tingué, ja des del primer moment, l'encert de trobar el seu nom exacte i immo­dicable: Esquerra Republicana de Catalunya. Si els nostres homes de dreta tinguessin, realment, aquell sentit d'organització de què parlen tant, i que no han tingut mai, no haurien de fer més que prendre patró d'aquest nom perfecte, i adaptant-hi llurs conviccions pròpies, fixar el nom de l'agrupació que els cal: Dreta Republicana de Catalunya. Així, simplement, serien liquidats els interessos creats de tot un quart de segle de política activa sota el signe nefast de la difunta monarquia. És evidentment immoral la persistència de tots els partits que tenen un historial d'actuació anterior a la proclamació de la República. Si s'ha de treballar amb eficàcia, convé crear partits nous. Tenim l'Esquerra. Però l'Esquerra, fonamentalment, és un nom, i uns quants homes, molt pocs. Fill d'una candidatura ràpidament confeccionada, cal que ara vagi a la lluita amb una nova candidatura confeccionada a tota consciència. I aleshores, en realitat, triomfarà per primera vegada com a partit conscient de Govern. Per de prompte, és la esperança màxima de Catalunya. L'Estatut ha estat l'obra heroica dels homes d'Esquerra. Ells per tant, tenen el deure moral, polític i patriòtic d'implantar-lo, amb Francesc Macià al davant.

Acabem d'assistir a la liquidació total de la deplorable "Acció Catalana". Les lletres bescanviades entre Jaume Bofill i Ma

tes i Lluís Nicolau d'Olwer, són el darrer episodi ridícul de la ridiculíssima existència d'aquest partit inexistent. Encara hi ha ingenus, a Catalunya, que parlen de salvar alguns noms solvents a l'hora de la mort del Partit Catalanista Republicà. Noms solvents? Però "Acció Catalana", per ventura, ha tingut mai ni un sol nom solvent? Brot de la "Lliga", nascut ran d'una escissió, producte de la rancúnia, "Acció Catalana" ha estat sempre una filla de pare desconegut. Quina filiació honrada podríem demanar-li? Nasqué de l'odi, i ha viscut una vida biliosa i trista. Tots els cíncics i els pedants, tots els fills de burgès, tota la hipocresia jesuítica dels nostres advocats snobs, s'ha refugiat a les pàgines grises i petulants de "La Publicitat". La política infantil dels dilettants del Partit Catalanista Republicà s'ha reduït sempre a reeditar inlassablement aquell final del conte de portuguès en perill de morir ofegat: "Si em treieu del pou, us perdonaré la vida!". Els homenets ridículs d'"Acció Catalana" han usat i abusat massa de l'aplicació d'aquelles misterioses "lletes negres". I han marcat a tothom, grotescament, per damunt l'espatlla. Per això les persones decents han acabat deixant-los morir sols. Que descansin en pau!

Cal parlar, encara, del vell "Partido Radical". O millor dit: potser ja no cal parlar-ne més. Si els catalans no han perdut l'enteniment, ja comprendran que el Parlament de Catalunya només pot i deu estar constituït per partits catalanistes. Primer, catalanisme. Després, republicanisme. De dreta o d'esquerra, i prou. Si la "Lliga Regionalista" no hagués estat sempre un galimaties regionalistes—monàrquic—jesuític—botigueresc, ara podria convertir-se en el nostre partit de Dreta Republicana de Catalunya. Però ja compremem que d'allà on no n'hi ha no en pot rajar. Deixem que els difunts soterrin llurs difunts...

D'ara endavant, tot partit polític català ha d'ésser, d'antuvi, un partit catalanista. I després, que faci tot el que vulgui. Tots els diputats del Parlament de Catalunya han d'ésser, en principi, catalanistes. En cas contrari, seria tan absurd com creure que al Parlament francès poden entrar-hi diputats alemanys, i fer discursos en alemany. El "Partido Radical" pot, si vol, existir a Madrid. A Barcelona, no. I si, posats a parlar de partits polítics, ens recordem dels anarquistes, comunistes o sindicalistes, agrupacions antidemocràtiques com són, segurament perdríem el temps. Acceptem el sentit comú, i rebutgem el desordre. Per això no podem anar mai amb ells. Ni ells

amb nosaltres, evidentment. Els elements de desordre no podran interessar-nos mai mentre no s'avinguin a viure dintre la llei. Nosaltres, catalanistes intel·lectualistes, exigim, per damunt de tot, el do de fer-se càrrec. Tots els "ismes" que hom vulgui; a condició, però, que abans fassin una professió, concreta i pública, de catalanisme. I que, immediatament després, comencin a publicar la inefable "Solidaridad Obrera" en llengua catalana...

Desenganyem-nos: l'ordre republicà interessa, primordialment, al català mitjà. Els de dalt i els de baix, a casa nostra, mentre no se'ns demostri el contrari, són extremistes de dreta o d'esquerra. I, per tant, en molts sentits i cap de bo, són enemics de Catalunya. L'obrer català pur, és, fonamentalment, català mitjà. I, per tant, home d'esquerra centre. Per això creiem tant en ell i en les seves possibilitats polítiques. No és ara l'hora de fundar, com un matís d'Esquerra, el gran Partit obrerista català? Si els nostres homes no el funden, se'l faran seu els centralistes unitaristes, enemics jurats de Catalunya. I seguirà la intolerable tasca de castellanització dels nostres proletaris, que encara no s'han decidit a organitzar-se ben enquadrats dins el catalanisme.

Som a l'hora de constituir les Corts Catalanes. Però pensem que l'enemic vetlla. La monarquia tenia vells puntals, que no donen la cara, però que vigilen en l'ombra. Catalunya està plena d'ex-alumnes dels jesuïtes i dels maristes. Hi ha collegis i convents on encara, cada dia, hom resa pel fracàs de la República i pel retorn "de rey don Alfonso, pobrecito, tan bueno como era..." En moltes aules d'escoles particulars de luxe, encara està prohibit, i és purit severament, parlar i escriure en català. La tasca secular, conscient o inconscient, de castellanització dels nostres infants, no ha acabat pas per ara. Procurem, doncs, entre tots, que s'acabi aviat. Tot un passat d'o-probi, encara recent, cal que signi escombrat, en barreja abigarrada, a l'hora de posar en marxa el Parlament de Catalunya. Ni demagògies ni conservadurismes. Responsabilitat, simplement. Parem els peus i tallem el pas a l'enemic, tenaçment. I l'enemic retrocedirà. No siguem, els propis catalans, els pitjors enemics de Catalunya. Cal que cadascú es lliuri, responsablement, a una rígida tasca de catalanització, total i de socarrel. Front únic dels catalans, sí. Però front únic republicà. I en català. I en catalanista. Les vetustes transaccions oportunistes, francament, ens farien fàstic.

A. ESCLASANS

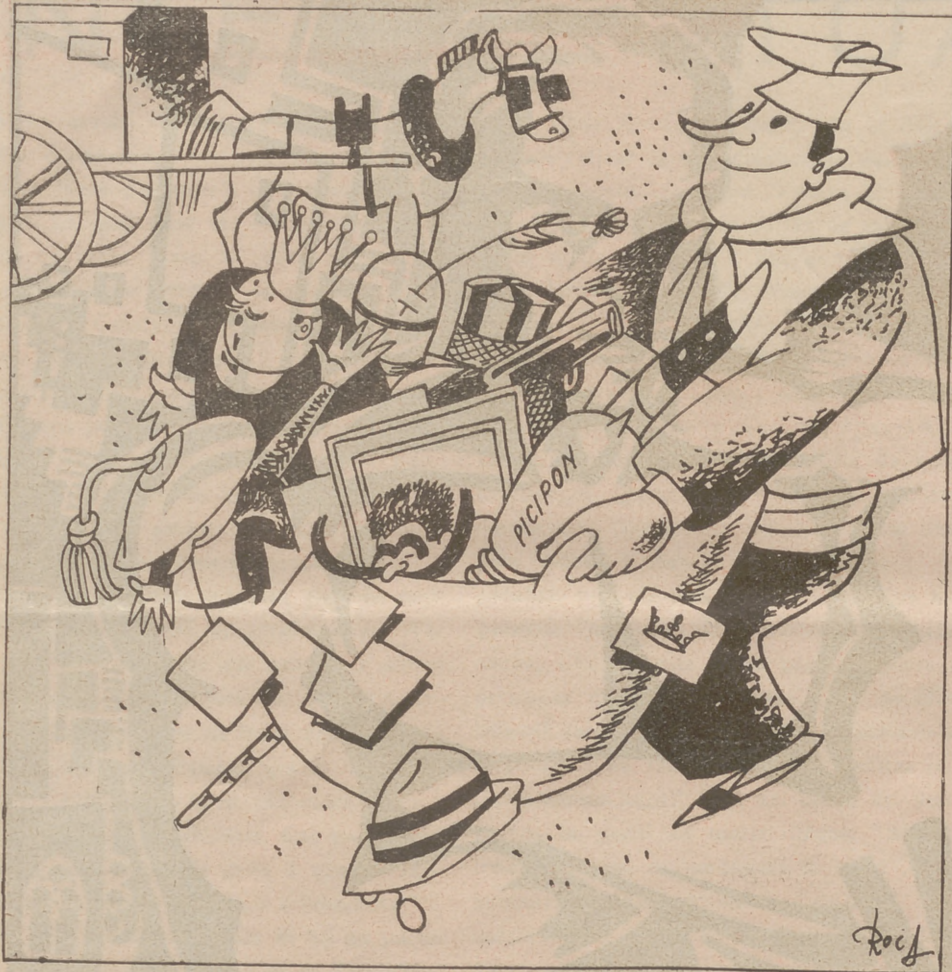
espanyol 32

L'obrer de Catalunya

—Valc més jo sol que tots vosaltres junts!

—Catalans: ara és l'hora de balayer la Catalogne amb les escombres de Prats de Molló!

Documents

Aquests dies, en què totes les energies intel·lectuals dels nostres homes de pensament i d'acció deuen estar acarades amb el problema magne de l'Autonomia de Catalunya, i en què convé organitzar totes les forces de producció del nostre país, cal posar al davant d'elles la qüestió obrerista. Tota la Premsa catalana d'Esquerra especua al volt d'aquest problema candent. Molts dels articles publicats són interessantíssims. Copiem a continuació un d'ells, que porta per títol "Per la independència dels obrers", i que ha estat publicat a "L'Opinió". El copiem íntegrament perquè constitueix una interpretació molt lúcida de la qüestió proletària catalana:

"L'exemple donat pels Sindicats Unics de Sabadell, no admetent de continuar subjectes a la tutela de la F. A. I. dintre de la C. F. T., sembla que serà ben aviat seguit per altres Sindicats, que tampoc no estan disposats a què es perpetui un sistema que els repugna de temps i que, a més a més de la repugnància natural que els inspirava, els perjudicava en els seus interessos com a treballadors i retardava la consecució de les reivindicacions proletàries.

Ningú no podrà dir que els Sindicats de Sabadell siguin sospitosos. Han estat tot temps l'exemple per a tota la resta de l'organització obrera catalana. Quan s'ha hagut de donar la batalla a les Patronals que encara persistien a voler tractar l'obrer com una mena d'esclau, negant-li tota condició

humana i tot dret, eren els Sindicats de Sabadell els que s'alçaven els primers i els que donaven la pauta de l'acció.

També eren els Sindicats més forts. La intensa vida fabril de Sabadell reclamava un nombre d'obres proporcionat a aquella activitat industrial, i els Sindicats de Sabadell assolien amb aquest motiu una potència que els feia més temibles. Eren forts i eren decidits. Cap dubte sobre la seva integritat de principis. Cap dubte, tampoc, sobre la seva puresa de procediments. I mentre, en general, arreu de Catalunya els vells lluitadors de la C. N. T. no partidaris dels procediments coactius emprats pels de la F. A. I. en les Assemblees, es retiraven amargats a casa seva i deixaven el camp lliure a l'element tèrbol, que s'imposava per la pistola i no desdenyava d'acudir, quan calia, a l'atracament, els Sindicats de Sabadell afiliats a la C. N. T. eren els primers de Catalunya que venien sentint la frisança de la rebel·lió contra la dictadura de la F. A. I. i donaven, finalment, el nou exemple de la seva decisió i de la seva fortalesa repudiant, públicament, de seguir subjectes a un sistema que si no permet—amb molta de raó—que ni republicans, ni socialistes, ni comunistes es valguin dels Sindicats Obrers per a les seves finalitats polítiques o socials, tolera, en canvi, aquest privilegi a la F. A. I. perquè es valgui dels Sindicats Obrers per a les finalitats anarquistes.

I donaven, encara, exemple de la seva decisió i fortalesa, repudiant també un sistema de cotització que no permet mai tenir

coneixement del destí que es dona als diners cotitzats, donant lloc a la sospita sobre la moralitat administrativa dels que intervenen en la recaptació general.

Ens felicitàvem l'altre dia que fossin els obrers els primers de donar la nota del seu gest civil tot just proclamada Catalunya autònoma. Avui examinant fredament el fet, hem de dir que sembla realment impossible que tota una població obrera de la importància de la població obrera catalana, hagi tardat tants anys a adonar-se que constituïa una vergonya per a ella que anés cotitzant a l'organització, perquè uns quants que no eren en molts casos ni treballadors, visquessin al damunt d'ella i mai, mai no els presentessin comptes. Sembla impossible que els obrers catalans hagin pogut aguantar-ho tant de temps sense tenir un gest.

Es clar que això provenia, en gran part, del defalliment a què havien estat duts, els que haurien estat més decidits a resistir, en trobar-se sols, gairebé impotents per a contrarestar l'allau dels que s'apoderaven dels Sindicats de la C. N. T. per a fer-los servir per a llur interès particular. Però cal que aquest descoratjament a què havien estat duts alguns dels homes de la C. N. T., que s'havien donat per vençuts davant dels irresponsables de la F. A. I., sigui substituït per un gran afany d'acabar de rescatar de les mans d'aquests, les organitzacions obreres sindicals—seguint l'exemple donat pels sindicats Unics de Sabadell—en aquells indrets i en aquells rams, on encara manen, no pas com a fruit de la voluntat col·lectiva dels obrers, sinó per imposició despòtica. I cal que en aquest gran afany de rescatar les organitzacions obreres de les mans dels que les maniobren amb finalitat contrària al sentiment i a l'interès proletari, els obrers siguin assistits, no solament pels nostres homes de Govern i per les autoritats, sinó que se sentin també assistits per tot el poble de Catalunya.

Els obrers catalans, s'han de triar: ells mateixos els homes que han de dur la direcció de les seves organitzacions sindicals, dins la C. N. T., sense cap intromissió de la F. A. I., perquè triant-se'ls ells mateixos, es triaran els més intel·ligents, els més capaços i els que els ofereixin més garantia i confiança de moralitat. A més a més, els obrers catalans no tenen cap gana de romandre fora de la llei, on han romàs tant de temps perquè als elements de la F. A. I., que els dirigien, els convenia de perpetuar aquesta situació anormal.

L'objectiu de la F. A. I. és ben concret.

Fàbrica de Gèneres de Punt
(Fundada l'any 1888)

Felip Blasco Ang'ès

Joaquim Costa, 38 (abans Ponent)

BARCELONA

Encara no fa dos dies que el ratificava des del seu òrgan: "La F. A. I. és una entitat anarquista que té per missió històrica malmetre els intents feixistes del capitalisme espanyol, que recolza en tots els partits polítics, de dreta i d'esquerra "mediante la insurrección armada de las masas proletàrias, inspiradas en los principios y las táticas del anarquismo internacional." Perseguint això, als elements de la F. A. I. els interessa mantenir un descontent permanent entre els obrers; donar-los la sensació que estan constantment perseguits; que se'ls deixa fora de la llei, i se'ls acorrala; provocar, fomentar i engrandir conflictes, que per mitjà de la fam els duguin a un estat de desesperació; posar-los davant de la força pública i atiar-los perquè hi hagi sang que pugui servir de bandera demagògica, i que hi hagi detencions per a poder escriure una mica de literatura truculenta clamant contra la injustícia. Però els obrers catalans ni volen viure fora de la llei, ni són partidaris de "la insurrección armada de las masas" per a im-

plantar l'anarquisme. Per això el gest dels Sindicats Unics de Sabadell, al qual seguiran d'altres Sindicats.

L'obrer català sap que anirà allà on vulgui, a base que no es deixi conduir, perquè aleshores el durien allà on voldrien els altres. I sabent això, també sap que aquesta és l'hora de treure's d'una vegada del damunt tuteles, que de més a més d'ésser repugnants com a tals, no li convenen i fins ara només l'han perjudicat, perquè han donat lloc a què s'establís una barreja entre la C. N. T. i la F. A. I.; viure del crèdit de la C. N. T. i a costes d'ella. Però ja s'ha acabat. Sabadell, avançada proletària, assenyala el camí. Els obrers catalans el seguiran. El seguiran, i com a ciutadans conscients, compliran en cada ocasió llur deure.

✱

Nosaltres no diem tot això per a demanar-los els vots. Els vots no els demanem ni als obrers ni als patrons; quan els demanem, els demanem, els demanem als ciutadans. I creiem que el ciutadà obrer ja té prou ele-

ments de judici per a saber el que ha de fer cada vegada que se li demana que voti.

Però en aquests moments que Catalunya autònoma es perfila, entenem que mancaríem al nostre deure de catalans, si no ens posàvem decididament al costat dels obrers de la C. N. T., que estan realitzant l'obra posàvem decididament al costat dels obrers treure's de la tirania de la F. A. I. per a recobrar llur independència. De la tirania de la F. A. I., que a més a més voldria que no votessin, perquè es perpetués entre les masses l'estat de desesperació latent que l'interessa mantenir, perquè sense aquesta desesperació, la F. A. I. no té elements de vida.

Nosaltres diem: Obrers catalans, redreceu-vos contra tuteles d'elements que es diuen amics vostres i són els vostres enemics. I després, penseu que heu d'anar a votar, perquè abstenir-se és votar per la reacció. Com que sou ciutadans conscients, sabem que no us abstindreu. Ja en tenim prou. Després de consultada la vostra consciència, voteu lliurement qui us sembli."

Vers l'emancipació dels pobles

LES COOPERATIVES ELÈCTRIQUES

II

De tots els que ens trobem en viles i pobles on no hi ha competència comercial d'empreses elèctriques podem dir sense por d'equivocar-nos que la totalitat hem avorrit el sistema burocràtic emprat per les mateixes, sistema que reflecteix exactament l'egoisme general del capitalisme.

Quan per qualsevol motiu que us interessi resoldre a les oficines llurs i intervenir amb la burocràcia de què disposen aquestes empreses, no cal pas que hi aneu amb les butxaques buides, de seguida us parlen de tantes i quantes pessetes a pagar, naturalment, nosaltres, amb la salvetat de què el material que nosaltres havem pagat queda propietat de la Companyia. Exposaríem cassos i més cassos en què per una simple presa de fluid han contat enllà de

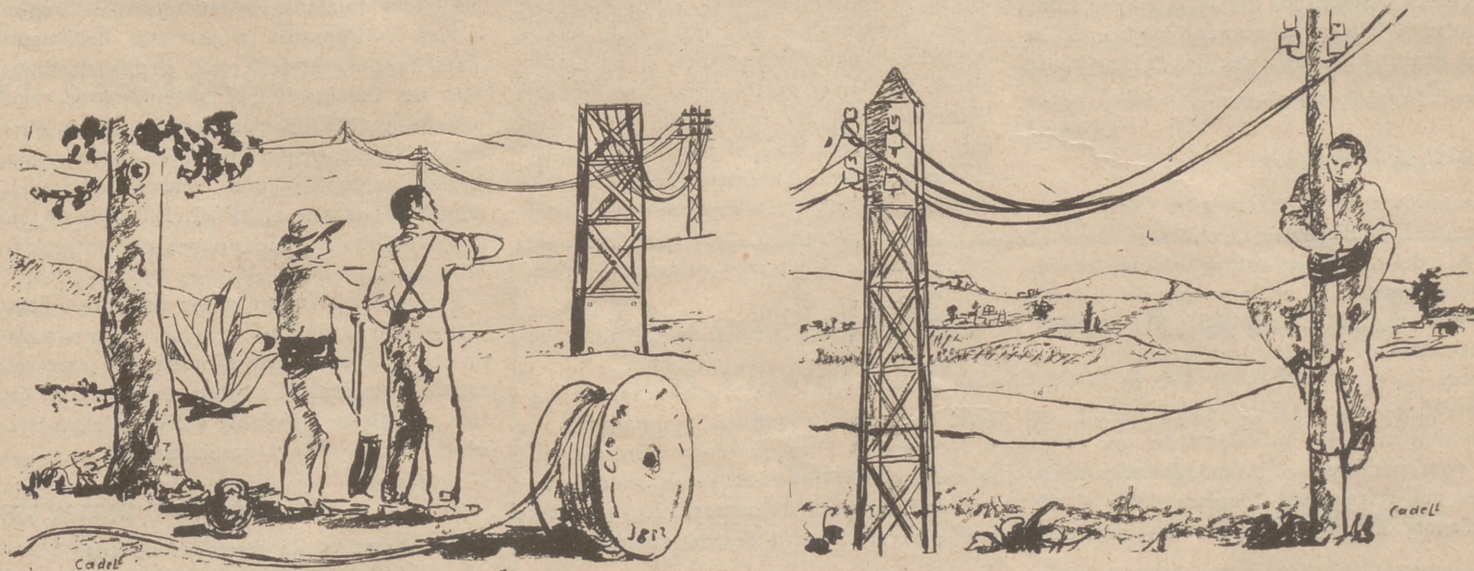
les mil pessetes i materialment el comerciant o industrial que vol instal·lar o engrandir el seu negoci no li queda cap més remei que sucumbir, per necessitat, davant el potent o plegar el negoci. Això en trenys escala, però amb igual percentatge passa quan un obrer, qualsevol que sigui l'estament a què pertanyi, vol servir-se d'aquest excelent fluid.

Sembla que les empreses elèctriques no tinguin altra finalitat que l'enriquir-se, sense reparar en els mitjans i sense comptar que, garrant-nos amb aquella teoria de la relativitat diguem-ne financiera, el mateix dret tenen ells a enriquir-se que nosaltres a defensar el nostre poc diner; amb tot, però, reixen en els seus propòsits ja que cap a les seves estranyes terres poden portar-hi bons bossots, però ja hem dit que tot dura fins que s'acaba.

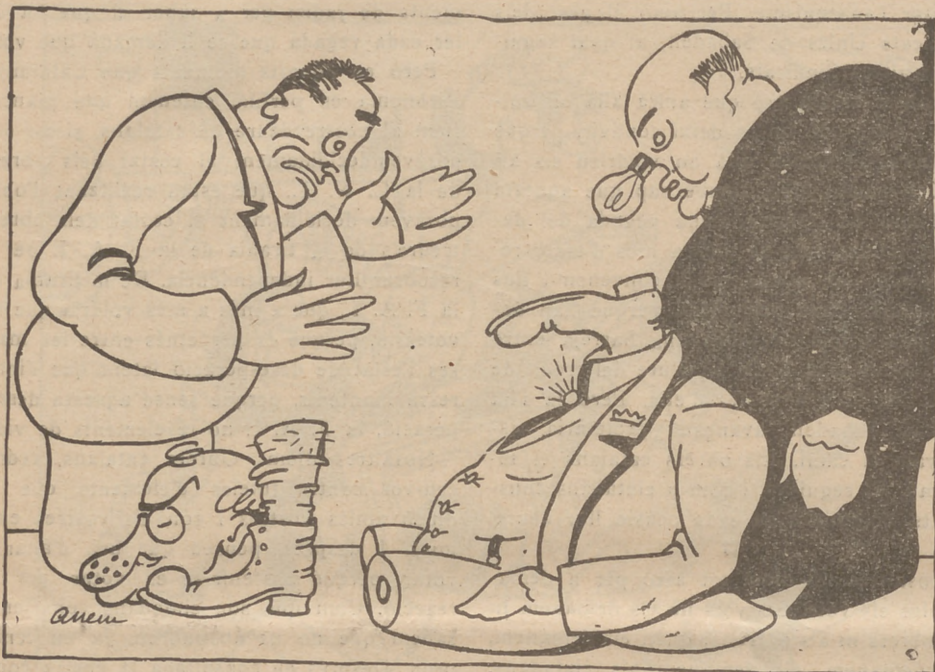
Pessetes, més pessetes es ço que procuren treure de tots, i indefectiblement ve hora que el qui paga es cansa i llavors inicia un moviment de protesta que s'acaba amb rebellia, contra aquells que l'han estat explotant sense cap mena de contemplació i és com a conseqüència d'aquest cansament que n'han sortit les Cooperatives Elèctriques.

Això exposat no és més que una minsa part del paper inductiu que han jugat les grans empreses en la creació d'aquestes Cooperatives i si anessim exposant fil per raudé totes les anomalies que registra el client—més endavant, procurarem donar-ne alguna mostra—d'aquestes empreses, creu, lector amic, que pocs pobles hi haurien que tan sols per dignitat, no escombressin aquest nou tipus d'ogre.

Pere ARTIGAS XAMBÓ

“Finis - Coronat - Opus” o el fi justifica els mitjans

—Caram, senyor Pic, no sé pas com s’ho arreglaran per a refer el «caudillo...»

—Ja ho pot ben dir... Nosaltres ja el volíem portar a un museu d’antigüetats, però ara només és bó per a llençar-lo al quarto dels mals endressos.

A la dreta o a l’esquerra

La descomposició total del “Partit Catalanista Republicà” és un fet. La barreja d’elements de dreta i esquerra dins una mateixa entitat política, és quelcom d’insostenible en els moments actuals, després de l’aprovació de l’Estatut de Catalunya. Convé que la gent de dreta vagi als partits de dreta, i la gent d’esquerra als partits d’esquerra. No hi ha altra solució. Així comencen d’entendre-ho, segons sembla, els prohoms de la difunta “Acció Catalana”. Copiem a continuació les cartes bescanviades, en aquest sentit, entre els senyors Jaume Bofill i Mates i Lluís Nicolau d’Olwer:

“EL SENYOR JAUME BOFILL I MATES S’HA DONAT DE BAIXA DEL PARTIT C. R.

La lletra del senyor Bofill

El diputat de la Generalitat senyor Jaume Bofill i Mates ha enviat al senyor Lluís Nicolau d’Olwer la següent carta, en la qual expressa la seva decisió de separar-se del “P. C. R.”.

Cuinat.

Caríssim:

Ja aprovat un Estatut per les Corts Constituents i publicada la Declaració del “P. C. R.” del dia 12, no estaria bé que, havent exposat aquell dia, en la reunió del Consell General, algunes discrepàncies fonamentals, continués—ni que fos passivament—en el Partit.

Basat el nostre Catalanisme polític en l’autodeterminació, no caldria dir que reitero, com vosaltres, la meua adhesió a l’Estatut que referendava el nostre poble el dia 2 d’agost de 1931. Però, sense regatejar,

tampoc, el guany relativament considerable que pot reportar a Catalunya l’Estatut vigent, penso que ens hauria de faltar temps per dir que els catalanistes formats en l’Escola d’“Acció Catalana” aspirem, no solament—com és dit en la “Declaració” d’ara— a l’ampliació d’aquest Estatut, per les vies que la llei senyala, fins al límit constitucional, sinó també a superar—de seguida que serà democràticament possible—la Constitució actual i, per tant i des d’ara, a preparar i accelerar—d’acord amb els altres pobles autonomistes integrats en la República—una reestructuració federativa de les Espanyes, que permetés al nostre poble d’assolir i d’exercir la plenitud d’una política racional.

El liberalisme del nostre Partit impedeix, a alguns de nosaltres, sacrificis que procuràrem practicar amb lleialtat. Però el liberalisme pur imposa sacrificis a uns i altres i és d’una neutralitat tan susceptible que el qualificar-lo ja el compromet, si no el desvirtua. Limitar la vostra crida d’intel·ligència electoral als partits catalanistes republicans que coincideixen amb el vostre “P. C. R.” en una orientació d’esquerra liberal, em sembla que equival a condicionar—per primera vegada oficialment—el liberalisme del nostre Partit, és a dir, a minvar-ne l’equanimitat.

Dades les possibilitats i les dificultats polítiques d’aquesta hora, el “P. C. R.”, si reïx en la tàctica que ara estrena, és possible que reti bons serveis a Catalunya i a la Generalitat. Com que és versemblant que la meua presència en el Partit podria augmentar-li aquelles dificultats, crec que, després d’haver-lo servit des del començament,

puc ara, deixant-lo, servir-lo encara ben oportunament.

En dar-me, des d’avui, de baixa d’“A. C. R. de Barcelona i del “P. C. R.” pregar-vos que publiqueu aquesta lletra, deixo a la vostra discreció triar el moment de fer-ho i prenc comiat de vós i dels que foren companys meus dintre el Partit, sense mica d’agror política i amb la deguda emoció d’amistat. Per a vós, especialment, una abraçada del vostre constant.

Jaume BOFILL

(signat)

Viladrau, 14 de setembre de 1932.

Resposta del senyor Nicolau d’Olwer
Sr. Jaume Bofill i Mates, Diputat de la Generalitat de Catalunya.

Viladrau

Caríssim:

La vostra lletra, que ve a cloure un llarg deceni de col·laboració política, íntima i lleial, m’ha causat una fonda emoció. Em creia que el vostre discrepat judici sobre el moment actual no hauria d’apartarvos d’un partit al qual heu consagrat tants d’esforços i al qual heu ajudat a néixer. Em cal respectar, amb greu recança, però, el vostre determini.

El “Partit Catalanista Republicà” resta fidel al seu ideari formulat en constituir-se, per fusió d’“Acció Catalana” i d’“Acció Republicana”, a primers de l’any 1931. Vós foreu un dels principals artífexs de la seva redacció. Jo, exiliat a París com a membre del Comitè Central revolucionari, no vaig poder-hi intervenir; per això mateix sóc més autoritzat a proclamar que respon als principis catalanistes, liberals, democràtics i republicans continguts en el manifest d’“Acció Catalana” de març de 1930.

Un partit polític, però, a més d’un ideari és, també, una tàctica. Cal obrar dins les realitats de l’hora, no pas per oblidar els principis, sinó per actuar-ne aquella part immediatament possible. Avui el Consell General del “P. C. R.” ha entès que allò que cal urgentment a Catalunya és el consolidar el que ja té—la República i la forma d’autonomia que li ha estat reconeguda—; i ha entès, així mateix, que això només pot fer-se amb una ampla coalició de les forces catalanes instauradores del règim actual i disposades a servir-lo lleialment. Tots hauríem preferit que, elegits els diputats de Catalunya pel sistema proporcional, la coalició hagués pogut néixer dins del Parlament; regint, però, el sistema majoritari, s’imposa una coalició electoral. aquesta és la que el “P. C. R.” proposa en la “Declaració” que motiva el vostre comiat.

Estiguen cert que tots els companys hem d’enyorar-vos en uns rengles on per molt de temps i amb tant d’encert heu estat el nostre President. Compteu amb l’afecte de tots, i amb la invariable amistat del vostre devot que us abraça cordialment.

L. NICOLAU D’OLWER

Barcelona, 15 de setembre de 1932.”

Avant!

Alcem el cor! Tenim la Pàtria lliure
i els braços fermes per a dur-la endavant:
el futur és un sol que esclata a riure
esplendorós i enlluernant.

Les roses triomfals obren les fulles
i són ulls cor-oberts a l'infinit;
no ens punyirà mai més el jòc d'agulles
que té la mossegada del neguit.

Tenim camins oberts a banda i banda
i brillen guspirants tots els anhels,
amb branques d'il·lusions farem garlanda
i hi posarem per flors un ram d'estels.

La terra ens durà l'or de les anyades
i el pa es tornarà carn a poc a poc;
la porpra dels ponents i les albaes
farà batre la sang, color de foc.

Salta, fuet alat de l'alegria,
i esclata una riulla sideral;
la porta del Migdia
l'hem ben esbatanat de pal a pal.

Catalunya somriu serena i forta
i obira l'alba nova en l'horitzó;
el vent infla les veles i s'emporta
la nostra nau de cara a la claró.

Timoner Macià! Au! Bon coratge!
Vós teniu ferm el braç i fort el pit.
La nau de Catalunya no té platja:
avança solemnia vers l'infinit.

Alcem el cor! Tenim la Pàtria lliure
i els braços fermes per a dur-la endavant:
el futur és un sol que esclata a riure
esplendorós i enlluernant.

Salvador PERARNAU

Els obrers catalans

Proletaris de Catalunya: no us deixeu en-
ganyar més pels falsos redemptors que no
us han parlat mai en català!

SIGUEU CATALANISTES D'ESQUER-
RA!

EL CAS AZAÑA

Voldria que aquestes ratlles les llegissin
els obrers que professen les doctrines de l'a-
politicisme, els que no creuen en eleccions,
i que tot ho esperen d'una convulsió violenta,
cada dia més impossible.

Pel vot dels ciutadans, hem canviat un
règim, sense vessament d'una gota de sang.
Pel vot dels ciutadans, tenim un Parlament
que ha extirpat el càncer del militarisme;
que ha separat l'Església de l'Estat; que ha
fet desaparèixer el dèficit crònic de les fi-
nances públiques; que va a crear l'impost
sobre la renda; que ha expulsat els jesuïtes;
que en pocs anys farà completament laic
l'ensenyament; que ha resolt el problema de
l'autonomia; que amb la reforma agrària, la

—Si, senyor. Jo repartia unes fulles monàrquiques,
i em varen estomacar.

—Si, ja veig que li varen donar una Reial palliça.

terra aconseguirà la missió social que li cor-
respon; que ha expropiat la terra, sense in-
demnització, que injustament posseïen els
nobles, sense haver-la moralment adquirida,
i mantenint-la improductiva en perjudici de
l'economia pública; que amb aquesta refor-
ma i amb la llei darrera, crea la independèn-
cia espiritual material de milions de ciu-
tadans, abans serfs dels senyors...

Hi ha, en el curs del temps, un cas igual
de fecunditat d'una política com la que, pel
vot del poble, s'instaurà el dotze d'abril de
1931? No ho crec pas. Doncs això, no és més
que el camí per arribar, un dia o altre, a
completar l'obra revolucionària, dins la llei,
que els homes i els partits d'esquerra estan
disposats a portar a cap, si la confiança del
poble segueix acompanyant-los. Aquesta
obra no hauria estat possible sense la gran
revelació de Manuel Azaña. Azaña no és
sols un home liberal, d'esquerra, audaç: és
una gran intel·ligència, un estadista complet.
La seva competència és cada dia més evi-
dent. Quan tots els prestigis del Parlament
han intervingut en un problema, per espe-
cialitzat que sigui, i sembla que ja està di-
finit, resulta que no s'ha dit res fins que

Azaña ha parlat, tant si es tracta de dret
constitucional, com d'història, com de fi-
nances, com del que es vulgui. Quina po-
bres intel·lectual la dels homes que sem-
blen llestos, al seu costat! Quan Azaña par-
la, sembla el sentit comú encarnat. Davant
la seva argumentació, no hi valen posicions
falses ni malabarismes. Ell té el do de pon-
derar tots els matisos de cada problema
que es planteja, d'aclarir-los, de purgar-los
de tota brossa. I aquestes dots eminentes les
posa al servei d'un ideal d'esquerra de gran
envergadura, al servei del poble.

Ara vénen les eleccions pel Parlament de
Catalunya. Els obrers catalans, seran prou
suïcides de mantenir-se en l'abstencionisme?
Preferiran que per la seva deserció, les dre-
tes puguin influir o dominar les nostres ins-
titucions polítiques el dia de demà? No ho
crec pas. Però si tal cosa ocorria, després,
que no es queixin si la vida pública de Ca-
talunya—i després la d'Espanya—en mans
de les dretes, frena o estirilitza l'obra que
Azaña encarna a Espanya en aquests mo-
ments, i que nosaltres volem seguir a Cata-
lunya.

Humbert TORRES

“República, Sr. Cambó!” (L'Estatut al Parlament i al carrer)

Es un llibre de JOSEP M. MASSIP, de les Edicions de «La Rambla»

Sortirà la setmana entrant

COMPREU-LO!

Preu: 3,50 pessetes

R E P I C S

AVIS IMPORTANT

La casa González Byass, el representant de la qual a Barcelona, temps enrera, ja es significà pel seu anticatalanisme, ha regalat dues botes de vi per a la tripulació del "Espanya núm. 5", i deu caixes de vi i sis de conyac per als deportats monàrquics.

Es el present que més podia plaure als monàrquics, que sempre han tingut molta afició al vi.

Nosaltres, però, no hem de beure mai més cap vi ni conyac de la casa González Byass. Els vins que beuen els monàrquics no els poden beure les persones honrades.

INSISTIM

Seguim creient que s'han tingut massa toleràncies amb els monàrquics facciosos, que són la majoria dels monàrquics.

Quan foren deportats a Bata els obrers de l'alt Llobregat — menys culpables, molt menys culpables que els monàrquics salvatges del deu d'agost—, no miraren que fossin vells ni joves, ni permeteren que hi anessin notaris i familiars.

I això ens sembla un xic massa fort.

BONS PROPOSITS

Hom diu que els nacionalistes bascs estan disposats a lluitar sempre amb fermesa contra la monarquia i els Borbons.

Per tant, defensaran la República. I així ho volem: el nacionalisme sense llibertat no és res.

EL SILENCI DE MELQUIADES

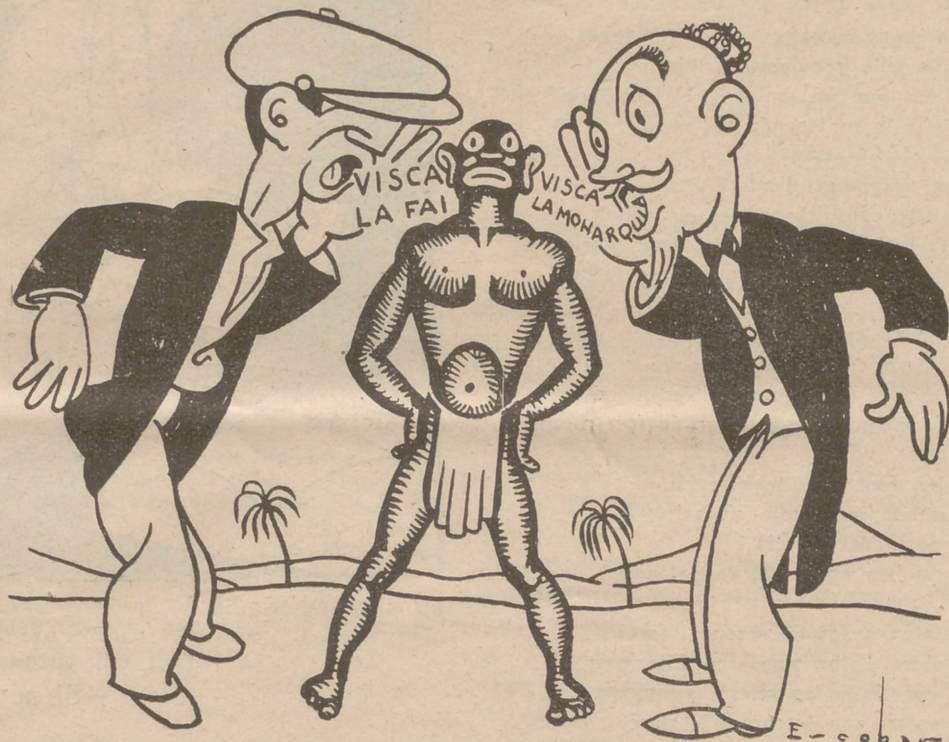
I Melquíades Alvarez? Aquell Melquíades Alvarez que anà a oferir-se a la monarquia? Aquell que ha fet un paper tan ridícul amb la República?

Què s'ha fet de Melquíades Alvarez? Què significa el seu silenci, tan sospitos en un home empeltat de lloro?

On és Melquíades Alvarez? A Madrid? A Villa Cisneros?

ELS CARTERS TENEN RAO

Des de Carteria s'ha cursat una ordre dient que no s'admeteran cartes dirigides als títols de noblesa. Per tal que les cartes ar-

El negre: — Bé; i jo que us he fet perquè m'atabaleu d'aquesta manera?

ribin al seu destí, serà necessari posar-hi no el títol—que ja no té cap importància— sinó el nom i els cognoms del destinatari.

Tenen raó els carters: no hi ha més noblesa que la del treball, l'honradesa i la intel·ligència.

EL CAP DE SANJURJO

La germana del senyor Lerroux—molt senyora nostra—ha dit que ella no ha demanat el cap de Sanjurjo. En això no ha fet més que imitar el senyor germà.

Però hi ha imitacions, senyora, que no són pas dignes d'elogi.

UN XIC DE RAPIDESA

I el procés dels fets de Madrid el passat deu d'agost? Quan es celebra la vista del procés?

Al poble li sembla que això dura massa. I que com més aviat netegem la República de monàrquics facciosos i jueguistes, més tranquils estarem.

UNA REFORMA QUE NO S'HA FET ENCARA

Això ens fa recordar els funcionaris dels Jutjats, la magistratura. Volem una magistratura republicana. O sigui: una magistratura honesta, digna, intel·ligent, honrada.

Hi tenim dret, després de tanta brutícia monàrquica.

HOSTE INDESITJABLE

Camí de Villa Cisneros, ha passat per Cadiz aquell fill de l'ex-general Barrera. ex-

virrei de Catalunya en temps vergonyós de la dictadura.

No felicitem els habitants de Cadiz. Però els aconsellem que desinfectin els carrers per on passà aquell fill de Barrera.

QUI ES EL CONSOL D'AUSTRIA?

Al Consolat d'Austria, aquests passats dies, que han estat de festa gran per Catalunya i per la llibertat, no s'hi han vist banderes.

Es que tal vegada ha estat nomenat cònsol d'Austria Milà i Camps?

Imp. "La Campana", Om, 8.—Barcelona

Productes Alimentosos
de Règim

Casa SORRIBAS

Salmeron, 222 - Lúria, 62
BARCELONA

Parc
de
Montjuic

Tots els diumenges,
a la tarda

SARDANES

EROTYL

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt eficàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimuland de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glándules intersticials. Producte plu riglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfurs, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant

PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telefon 18631

Preu: 21'75 ptes.

PERE BADOSA

ORTOPÈDIC

CONSULTA: D'11 a 1 i de 6 a 8
(excepte dies festius)

Carrer de Santa Anna, núm. 23, pral. - Telèfon núm. 14581 - BARCELONA

CASA DE CARITAT DE BARCELONA

SERVEI PUBLIC DE POMPES FUNEBRES

Direcció i Oficines: EDIFICI DE LA CASA DE LA CARITAT, Carrer de Torres Amat, núm. 8; Telèfons 16524, 16525 i 16526.

Subcentrals: Carrer del Clot, núm. 71; Telèfon 50541. Carrer Creu Coberta, núm. 91; Telèfon 73361.

Sucursals: Carrer de Sant Andreu, número 221; Telèfon 51051. Plaça del Centre (Sans), núm. 4; Telèfon 33471. Passeig del Triomf, núm. 17; Telèfon núm. 52012. Carrer de Sarrià, núm. 72; Telèfon 73632.

Badalona: Carrer Reial, núm. 110; Telèfon 87 B. Carrer de Fermí Galan (S. Adrià), 26; Telèfon 248.

Hospitals: Central: Laureà Miró, núm. 60; Telèfon 23 H. Sucursals: Pi i Margall, número 90; Tel. 31226. Progrés (Coll Blanc), núm. 58; Telèfon 31227.

Santa Coloma de Gramanet: Carrer d'Anselm Clavé, número 13.

LA CAMPANA DE GRÀCIA

El comiat

Bello: —A reveure, catalans! I bona sort!

Macià: —Veniu sempre que vulgueu, amic Bello. Catalunya és casa vostra. I ací no hi trobareu mai cap «Bachiller Carrasco». Si en vingúes algun, no el deixariem entrar!...